

Sarajevo, 30.11.2020. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
23.11.2020. - 27.11.2020.

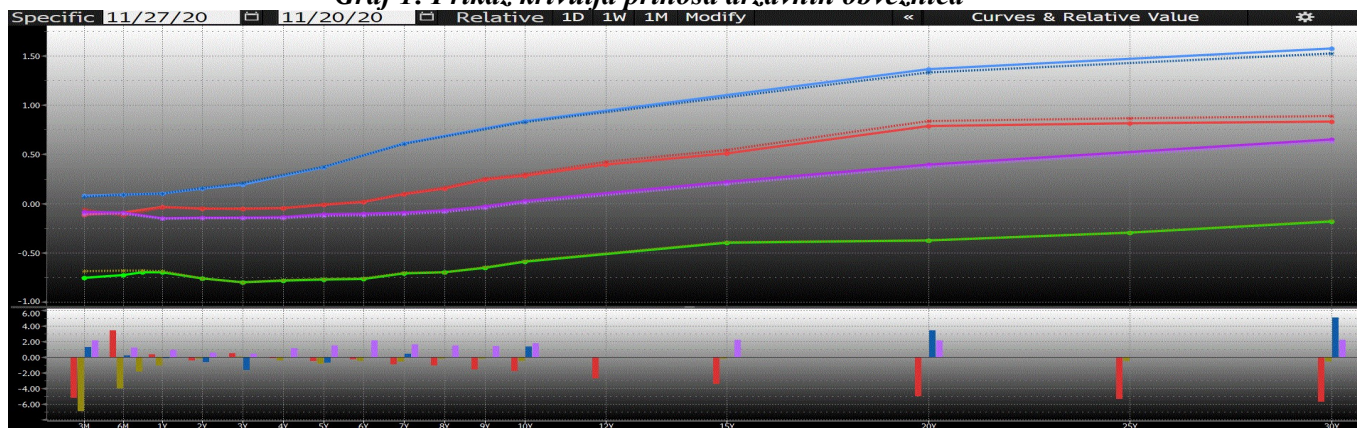
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	20.11.20 - 27.11.20			20.11.20 - 27.11.20			20.11.20 - 27.11.20			20.11.20 - 27.11.20		
2 godine	-0,75	-	-0,76	↘	0,16	-	0,15	↘	-0,04	-	-0,04	→
5 godina	-0,76	-	-0,77	↘	0,37	-	0,36	↘	-0,01	-	-0,01	→
10 godina	-0,58	-	-0,59	↘	0,82	-	0,84	↗	0,30	-	0,28	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	20.11.20	-	27.11.20
3 mjeseca	-0,649	-	-0,695
6 mjeseci	-0,683	-	-0,724
1 godina	-0,664	-	-0,671

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 27.11.2020. godine (pune linije) i 20.11.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone nisu zabilježili bitnije promjene u odnosu na prethodni tjedan. Pad prinosa od 2 do 4 bazna boda zabilježen je kod italijanskih obveznica, dok su promjene kod prinosa ostalih obveznica uglavnom bile ispod 1 baznog boda.

Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da su vidljivi određeni zabrinjavajući signali u posljednjim objavljenim ekonomskim pokazateljima, navodeći pokazatelje koji se tiču kreditiranja, investicija, kao i pristupa financiranju za male i srednje kompanije. Navedeno će prema Laneu zahtijevati da se instrumenti ECB ponovo prilagode, kao odgovor na razvoj situacije, te da se osigura da uvjeti financiranja ostanu povoljni i da podrže ekonomski oporavak. Lane je naglasio da će kupovina imovine u hitnim slučajevima biti nastavljena dok se ne ispune određeni uvjeti. Naredna sjednica ECB se održava 10. prosinca, a povećana su očekivanja da bi na toj sjednici mogla biti donijeta odluka o povećanju pandemijskog programa (PEPP), trenutne vrijednosti 1,35 bilijuna EUR, kao i ponude dugoročnog financiranja za

banke. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da „sve u svemu, očekujemo da inflacija bude blizu 1% u 2021. godini i da se kreće ka 1,2% ili 1,3% u 2022. godini“. U rujnu je ECB prognozirala prosječnu inflaciju od 1,3% za obje navedene godine. Tijekom prošlog tjedna je objavljen i zapisnik sa posljednje sjednice ECB, održane krajem listopada, koji je pokazao da se članovi UV uglavnom slažu da bi bilo potrebno izvršiti prilagođavanje instrumenata monetarne politike na sjednici iz prosinca, uzimajući u obzir snažniji pad u zamahu gospodarskoga rasta, kao i slabljenje dinamike inflacije (više nego što je ranije očekivano), te pogoršanje u odnosima rizika. Ovaj zapisnik je pokazao i to da je nekoliko članova UV izrazilo skepticizam vezano za učinkovitost dodatnih kupovina obveznica, što predstavlja još jedan nagovještaj da će ECB razmotriti povećanje iznosa koji je namijenjen za dugoročno financiranje banaka. U objavljenom izvješću ECB se navodi da su vlade i središnje banke suočene sa „varljivom ravnotežom“ između šokiranja ekonomije, ukoliko previše brzo ukinu podršku uvedenu zbog pandemije i kontinuirane podrške ekonomiji ukoliko ove mjere ostanu isuviše dugo na snazi. U izvješću financijske stabilnosti ECB se navodi da bi cjenovni rast rezidencijalnih nekretnina mogao biti suočen sa „suprotnim vjetrovima“ u dolazećem razdoblju, a kao rezultat izraženog pada GDP-a, povjerenja potrošača te očekivanja vezano za zaposlenost. Također, navodi se da će banke u eurozoni vjerojatno morati ostaviti sa strane više novca kako bi mogle da apsorbiraju gubitke kada državne podrške, uvedene zbog pandemije, budu okončane i kada se ekonomija bude borila sa ogromnim povećanjem dugovanja. Dalje je navedeno da su rezervacije za gubitke po osnovi kredita prema kompanijama niže u usporedbi sa prethodnim krizama te ispod onih koji se bilježe u SAD, djelomično zbog toga što su mjere europskih vlada i ECB smanjile rizik od bankrotstva, te djelomično i zbog slabe profitabilnosti banaka.

Najbliži suradnik premijera Italije Conte, Fraccaro, je izjavio da bi ECB trebalo da izbriše ili da zauvijek zadrži državne obveznice koje kupuje tijekom krize kako bi pomogla zemljama da se oporave. U međuvremenu, ministar financija Italije Gualtieri je izjavio da će njegova vlada zatražiti dodatno proširenje deficita u prvim mjesecima 2021. godine, te da je svjesna potrebe da se pojačaju mjere za pomoć biznisima. Član UV ECB De Gaulhau je krajem proteklog tjedna odbacio prijedlog Italije da ECB razmotri otpis duga koji je kupljen tijekom pandemije.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	STUDENI	86,0	87,6	91,1
2.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	STUDENI	-17,6	-17,6	-15,5
3.	Indeks povjerenja potrošača – Italija	STUDENI	99,0	98,1	101,7
4.	Indeks povjerenja potrošača – Francuska	STUDENI	92	90	94
5.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	PROSINAC	-4,9	-6,7	-3,2
6.	IFO indeks poslovnog povj. za 6 mjeseci – Njemačka	STUDENI	93,5	91,5	94,7
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	STUDENI	53,2	53,6	54,8
8.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.)	STUDENI	42,0	41,3	46,9
9.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	STUDENI	45,6	45,1	50,0
10.	GDP – Njemačka (tromjesečno) final.	III tromjesečje	8,2%	8,5%	-9,8%
11.	GDP – Francuska (tromjesečno) final.	III tromjesečje	18,2%	18,7%	-13,8%
12.	GDP – Finska (tromjesečno)	III tromjesečje	-	3,3%	-3,9%
13.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	RUJAN	-	-1,4%	-2,6%
14.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	LISTOPAD	10,3%	10,5%	10,4%
15.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	LISTOPAD	1,8%	2,7%	-0,8%
16.	Maloprodaja – Španjolska (G/G)	LISTOPAD	-3,9%	-2,7%	-3,3%
17.	Maloprodaja – Portugal (G/G)	LISTOPAD	-	-0,7%	0,5%
18.	Obujam maloprodaje – Irska (G/G)	LISTOPAD	-	8,1%	11,0%
19.	Obujam maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	LISTOPAD	-	4,6%	3,7%
20.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	STUDENI	0,0%	0,2%	0,1%
21.	Stopa inflacije – Belgija	STUDENI	-	0,51%	0,74%
22.	Stopa nezaposlenosti – Finska	LISTOPAD	-	7,4%	7,6%

Administracija općih usluga je objavila da je jasno da je Biden pobjednik predsjedničkih izbora. Imenovanje pokreće formalni proces tranzicije, dajući Bidenu i njegovom timu pristup sadašnjim službenicima agencije, informativnim knjigama, financiranju vrijednom oko 6 milijuna USD i drugim vladinim resursima. Predsjednik Trump je potvrdio da je ovlastio savezne agencije da rade na tranziciji. Pored ulaska Bidena u Bijelu kuću, tržišta, također, pozdravljaju sve veće izglede da bivša predsjednica Federa Yellen bude izabrana za sljedećeg ministra financija. Yellen bi bila presudna za posredovanje u pregovorima o stimulativnom paketu u politički podijeljenom Kongresu, koji se do sada nije uspio dogovoriti o još jednoj rundi pomoći. U međuvremenu, predsjednik Federa iz Čikaga Evans je upozorio da je „nedostatak snažne fiskalne podrške, već odobrene ili sa sigurnošću najavljene u bliskoj budućnosti, veliki rizik za ekonomiju“, te dodao da bi u svakom slučaju favorizirao veću fiskalnu podršku. Izbor Bidena da Yellen predloži na mjesto ministrice financija predstavlja signal da planira da agresivno djeluje kako bi se ekonomija oporavila, uzimajući u obzir da kada je Yellen bila predsjednica Federa nije oklijevala da upotrijebi stimulativne mjere.

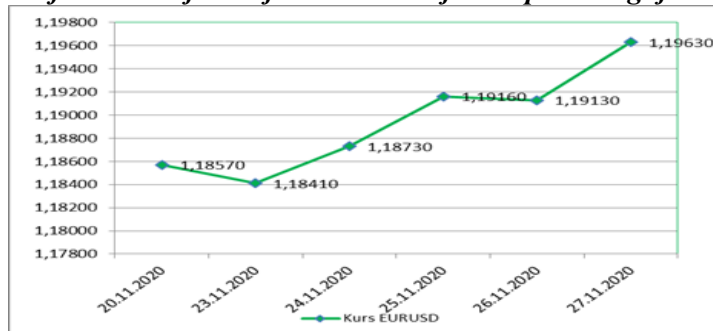
Tijekom proteklog tjedna objavljen je zapisnik sa posljednje sjednice FOMCa, koja je održana 4. i 5. studenoga, a iz kojeg je vidljivo da je većina sudionika raspravljala o mogućnostima osiguranja dodatnih olakšica, ukoliko to bude potrebno, te su istaknuli da bi se okolnosti mogle promijeniti u pravcu tempa i kompozicije otkupa aktive. Većina je predložila kvalitativan pristup utemeljen na ishodu, odnosno rezultatima. Krajem tjedna još uvijek aktualni predsjednik SAD Trump je izjavio da ukoliko izborni kolegij potvrdi pobjedu Bidena „oni su zasigurno napravili grešku“, ali će se on ipak odreći vlasti i napustiti Bijelu kuću.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI prerađivački sektor P	STUDENI	53,0	56,7	53,4
2.	PMI uslužni sektor P	STUDENI	55,0	57,7	56,9
3.	FHFA indeks cijena kuća	RUJAN	0,8%	1,7%	1,5%
4.	MBA broj aplikacija za hipotekarne kredite	20. studenog	-	3,9%	-0,3%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	21. studenog	730.000	778.000	748.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	14. studenog	6.000.000	6.071.000	6.370.000
7.	Osobna potrošnja	LISTOPAD	0,40%	0,50%	1,2%
8.	Osobni dohodak	LISTOPAD	-0,1%	-0,7%	0,7%
9.	PCE deflator (G/G)	LISTOPAD	1,2%	1,2%	1,4%
10.	Povjerenje potrošača Sv. Mičigen F	STUDENI	77,0	76,9	81,8

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,1857 na razinu od 1,1963, pri čemu je zabilježena najveća razina od svibnja 2018. godine.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Premijer Johnson je potvrdio je da će zatvaranje Engleske na nacionalnoj razini biti završeno ovog tjedna, da bi ga zamijenio stroži troslojni sustav regionalnih ograničenja koji bi trebao trajati do proljeća sljedeće godine. Guverner BoE Bailey je upozorio da bi ekonomski trošak Brexita bez dogovora dugoročno mogao biti veći od štete koju je nanio koronavirus. Ministar financija Sunak je izjavio da neće biti povratka mjerama štednje, čak iako kriza zbog koronavirusa još više gura britanski dug iznad 2 bilijuna GBP. Sunak, koji je ubrzao masovna povećanja državne potrošnje i smanjenja poreza oko 10% ekonomske proizvodnje, je rekao da će najaviti „veoma značajan“ porast financiranja javnih usluga. Krajem tjedna Sunak je izjavio da put javnih financija koji je bio određen, odnosno prognoziran od strane zvaničnika, nije bio održiv, te da je najbliži tome da će trebati rast poreza. Ipak, Sunak je odbio da se obveže na rast poreza, ističući da bilo koja odluka treba da sačeka godišnju izjavu o proračunu koja će se prezentirati početkom naredne godine.

Istraživanje je pokazalo da je maloprodaja u Velikoj Britaniji tijekom ovog mjeseca zabilježila najveći pad od lipnja, pod utjecajem zatvaranja ekonomije, iako je pad bio manji nego što se većina ekonomista pribojavala jer je online prodaja pokazala određeno zaostajanje.

Ured za proračunsku odgovornost (OBR) Velike Britanije je objavio posljednja predviđanja za ekonomiju Velike Britanije i za javne financije. U središnjem scenariju OBR očekuje da će stopa rasta GDP-a u ovoj godini iznositi -11,3%, dok će deficit u 2020/21. iznositi 394 milijarde funti ili 19% GDP-a. Uzimajući u obzir slab napredak pregovora o pitanju trgovinskog sporazuma između Velike Britanije i EU OBR je smatrao neophodnim da se sačini analiza za scenario bez dogovora, koji pokazuje trajno pogoršanje ekonomije od skoro 2%, na već ranije pretpostavljenih 4% gubitka. To će rezultirati povećanim državnim zaduživanjima od 12 milijardi GBP tijekom 3 godine, kao i da bi broj nezaposlenih bio za 300.000 veći, nego što bi inače bio sljedećeg ljeta.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI prerađivački sektor P	STUDENI	50,5	55,2	53,7
2.	PMI uslužni sektor P	STUDENI	43,0	45,8	51,4
3.	PMI kompozitni indeks P	STUDENI	42,5	47,4	52,1
4.	Povjerenje u sektoru trgovine CBI	STUDENI	-35	-25	-23

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, dok je aprecirala u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio rast sa razine od 0,89245 na razinu od 0,89832, dok je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,3275 na razinu od 1,3311.

JAPAN

Financijsko tržište Japana je na početku tjedna bilo zatvoreno zbog praznika. Najnovije vijesti nagovještavaju da bi treći japanski stimulativni paket mogao iznositi 20 bilijuna JPY, dok ponovno širenje pandemije u Tokiju vrši pritisak na Vladu da suspendira program subvencija „Go To Travel“.

Guverner BoJ Kuroda je izjavio ne vidi hitnu potrebu za preispitivanjem okvira monetarne politike koja se trenutačno implementira, jer udar Covid19 na ekonomiju i dalje drži inflaciju udaljenu od ciljne razine 2%. Savjetodavni panel ministra financija Asoa je priopćio da Japan mora da provodi politiku „mudre potrošnje“ kako bi podržao digitalnu transformaciju i bolju produktivnost, nego da samo jednostavno povećava obujam stimulativnih mjera usljed pandemije. Vijeće za fiskalni sustav zahtijeva od Vlade da poveća napore ostvarivanja suficita primarnog proračuna do kraja fiskalne godine u ožujku 2026. godine, kako bi obnovila oslabljene javne financije. U međuvremenu, Vlada Japana je smanjila prognoze oko kapitalne potrošnje u studenome, što je već peti put u ovoj godini, kako su kompanije nastavile da smanjuju investicije, te je priopćila da su sveukupni ekonomski uvjeti i dalje ozbiljni zbog pandemije. Premijer Japana Suga je, na sastanku sa glavnim ekonomskim vijećem Vlade, obećao da će sastaviti paket sa fokusom na izlazak ekonomije iz, padnemijom uzrokovanog, pada putem tzv. zelenih investicija i digitalne inovacije. Ovo priopćenje je došlo nakon što je krajem tjedna objavljen podatak o oštrom padu stope inflacije u Tokiju tijekom studenoga, što predstavlja dodatnu zabrinutost za BoJ u vrijeme kada se

Japan suočava sa povećanim brojem zaraženih Covid19, što bi moglo da uspori tempo oporavka ekonomije.

U Tokiju je zatraženo od građana da smanje izlaske, kao i da ugostiteljski objekti skrate radno vrijeme jer se ovaj grad bori sa rastom broja zaraženih Covid19. Guverner Tokija Koike je ove korake najavio u srijedu, nakon što je u jednom danu broj zaraženih dostigao 401. U međuvremenu, prodaje japanskih obveznica u proteklom tjednu od strane stranaca su povećane, nakon što su japanske dionice bilježile rast i nakon što je JPY bilježio aprecijaciju. Prema podacima Ministarstva financija tjedni odljev je dostigao vrijednost od 11,5 milijardi USD.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

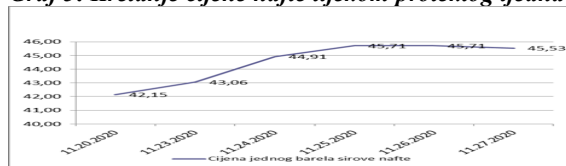
Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks (final.)	RUJAN	92,9	92,5	88,5
2.	Koicidirajući indeks (final.)	RUJAN	80,8	81,1	79,4
3.	Porudžbine strojnih alata (G/G) final.	LISTOPAD	-5,9%	-6,0%	15,0%
4.	Stopa inflacije – Tokijo	STUDENI	-0,5%	-0,7%	-0,3%
5.	Prodaje u tržišnim centrima (G/G)	LISTOPAD	-	-1,7%	-33,6%
6.	Proizvođačke cijene uslužnog sektora (G/G)	LISTOPAD	-0,5%	-0,6%	1,4%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 123,16 na razinu od 124,48. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine od 103,86 na razinu od 104,09.

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 42,15 USD (35,55 EUR). Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je imala tendenciju rasta uglavnom zbog povećanog optimizma na tržištu dionica, a što je rezultat pozitivnih vijesti koje se tiču cjepiva protiv Covid19. Početkom tjedna cijena nafte je povećana i usljed optimizma na tržištu koji je uslijedio nakon što je u SAD započet formalni proces predsjedničke tranzicije. Predstavnici Rusije su priopćili da je isuviše rano da komentiraju svoju poziciju u OPEC+, ali su istaknuli da je kooperacija sa Saudijskom Arabijom bila učinkovita. Sredinom tjedna cijena nafte je nastavila da bilježi rast, iako su izvješća iz ove industrije pokazala da su zalihe nafte povećane više nego što se očekivalo, podržavajući dalju nadu da će cjepivo protiv Covid19 pojačati tražnju. Cijena nafte je nastavila da održava blagi trend rast, usprkos znakovima podjele među članicama OPEC+ svega nekoliko dana prije održavanja ključnog sastanka o tome da li će se produžiti plan smanjenja obujma proizvodnje. Iako većina analitičara sa Bloomberg-a očekuje da će OPEC+ odgoditi planirano povećanje ponude nafte za tri mjeseca, odnosno do ožujka, pojedini vide šansu za kraće odlaganje zbog otpora od strane UAE i Iraka koji žele da se prodaja nafte nastavi. JPMorgan, također, ima ovakav stav te navodi da očekuje da će OPEC+ odgoditi prethodni plan smanjenja ponude za tri mjeseca. Također, JPMorgan očekuje da će se tržište normalizirati i da će se naći na pretpandemijskim razinama do 2022. godine, dok će se OPEC+ pridržavati strateškog sporazuma o obujmu proizvodnje i tijekom 2021. godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 45,53 USD (38,06 EUR). Posmatrano na tjednoj razini cijena nafte je povećana za 8,02%, što predstavlja četvrti uzastopni tjedni rast cijene ovog energenta.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.870,99 USD (1.577,96 EUR). Pojačani optimizam oko učinkovitosti cjepiva protiv Covid19 utjecao je na jačanje optimizma investitora koji su smanjili ulaganja u zlato što je, posljedično, vodilo padu cijene ovoga plemenitog metala. Pored toga, cijena zlata je bila pod utjecajima ekonomskih pokazatelja u SAD, kao i političkih posljedica predsjedničkih izbora u SAD. U takvim okolnostima cijena zlata je tijekom proteklog tjedna smanjena na najnižu razinu u posljednja više od četiri mjeseca, te je na kraju tjedna zabilježena razina ispod 1.800 USD po jednoj finoj unci. Analitičari navode da je smanjena potražnja za fizičkim zlatom od strane ETF fondova, kao i sektora nakita, što bi moglo voditi ka najvećem padu cijene ovog plemenitog metala od 2013. godine, pri čemu se pad na ispod 1.700 USD po jednoj finoj unci navodi kao moguć. Od sredine tjedna cijena zlata se održavala na razini od oko 1.800 USD s obzirom na to da investitori procjenjuju razočaravajuće ekonomske podatke koji su objavljeni za SAD i koji pojačavaju rizike oporavka, dok su prisutni odljevi zlata iz ETF-ova.

Nastavak optimizma oko učinkovitosti cjepiva protiv Covid19 kao i jasnija politička slika u SAD, utjecali su da cijena zlata bude smanjena ispod 1.800 dolara po unci. Pojedini analitičari ističu da zlato ulazi u fazu silazne korekcije, te da će probijanje razine između 1.760-1.780 USD značiti otvaranje prostora za pad cijene ka razini od 1.600 USD po unci.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.787,79 USD (1.494,43 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je smanjena za 4,45%, što predstavlja treći uzastopni tjedni pad cijene ovog plemenitog metala.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

